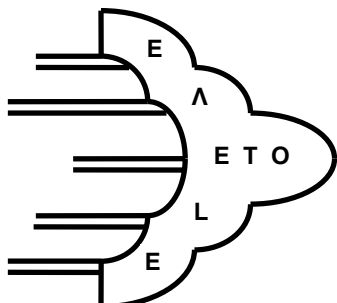

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for 988 Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.86 Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2007

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

6^ο Συνέδριο

«Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
(1-3 Νοεμβρίου 2007)

– Απολογιστική επισκόπηση με 15 ερωτήσεις –

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Πρόκειται για το «6^ο» Συνέδριο με τον τίτλο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Αυτό σημαίνει ότι έχουν γίνει άλλα πέντε προηγούμενως. Τι αντικείμενο έχουν τα συνέδρια αυτά, ποιος τα διοργανώνει και με ποιο σκοπό;

Απάντηση

Η ΕΛΕΤΟ, τηρώντας την επιταγή του Καταστατικού της για την προώθηση της ελληνικής ορολογίας και την σύγχρονη ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας, διοργανώνει – μαζί με άλλους συνδιοργανωτές – τα συνέδρια «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», από το 1997, κάθε δύο χρόνια. Εμπνευστής, αλλά και πρωτοργάνης στην προσπάθεια αυτή ήταν ο αείμνηστος Βασίλης Α. Φιλόπουλος, στη μνήμη του οποίου αφιερώθηκε το 6^ο Συνέδριο.

Τα τέσσερα πρώτα συνέδρια πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα, ενώ το πέμπτο στη Λευκωσία με κύριο συνδιοργανωτή το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ). Το ΠΚ ήταν κύριος συνδιοργανωτής και στο 6^ο Συνέδριο, που μόλις πέρασε στην ιστορία, ενώ οι λοιποί συνδιοργανωτές ήταν:

- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)
- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ)
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)
- Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ)
- Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών (ΙΦΑ)
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ)
- Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ)
- Οργανισμός για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ)

Σκοπός των Συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» είναι να δώσουν κάθε φορά το «στιγμιότυπο» της κατάστασης της Ορολογίας στον διεθνή και ιδιαίτερα στον ελληνόγλωσσο χώρο, εντός και εκτός Ελλάδος, και της ελληνικής ορολογίας σε διάφορους τομείς, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πολυγλωσσικού περιβάλλοντος – από πλευράς έρευνας, ανάπτυξης και εφαρμογής – υπό το πρίσμα όχι μόνο της μονογλωσσικής θεώρησης, αλλά περισσότερο της διαγλωσσικής θεώρησης την οποία επιτάσσει το σημερινό παγκόσμιο ορολογικό γίγνεσθαι (παγκόσμια «Διαδικτύωση» της πληροφορίας και της γνώσης).

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Η διεξαγωγή του 5^{ου} Συνεδρίου στη Λευκωσία, αλλά και η παρουσία του Πανεπιστημίου Κύπρου ως κύριου συνδιοργανωτή του 6^{ου} Συνεδρίου έχουν κάποια ιδιαίτερη σημασία;

Απάντηση

Η ένθερμη συμμετοχή του ΠΚ στη συνδιοργάνωση του 5^{ου} Συνεδρίου και η εξακολούθηση της συμπίεσης με την ΕΛΕΤΟ στη διοργάνωση του 6^{ου} Συνεδρίου δηλώνουν και τονίζουν τον ενιαίο τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζεται η ελληνική γλώσσα και ιδιαίτερα η ελληνική ορολογία στην Ελλάδα και στην Κύπρο, οι οποίες – έστω και αν η ελληνική γλώσσα θεωρείται ότι ανήκει στις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση – δεν παύουν να αποτελούν δύο κράτη μέλη της ΕΕ που μιλούν την ελληνική γλώσσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Είχε κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά το 6^ο Συνέδριο έναντι των προηγούμενων και ποια είναι αυτά;

Απάντηση

Το σπουδαιότερο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του 6^{ου} Συνεδρίου είναι ότι αυτό τέθηκε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας Κυρίου Κάρουλου Παπούλια. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αγκάλιασε την προσπάθεια της ΕΛΕΤΟ και των συνδιοργανωτών προσφέροντας την αιγίδα του, γεγονός που αποτελεί για μας μεγάλη ηθική στήριξη. Μας υποσχέθηκε ότι θα τον έχουμε συμπαραστάτη μας και στις μελλοντικές προσπάθειές μας.

Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό του 6^{ου} Συνεδρίου είναι ότι είχε τη μεγαλύτερη ως τώρα συμμετοχή ξένων ομιλητών. Η συμμετοχή 11 ξένων ομιλητών ανέδειξε το διεθνή – πλέον – χαρακτήρα του Συνεδρίου.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Ποια ήταν σε γενικές γραμμές η διάρθρωση του Συνεδρίου;

Απάντηση

Το 6^ο Συνέδριο άρχισε την Πέμπτη 1-11-07 το απόγευμα (ώρα 19.00) και διήρκεσε ως το απόγευμα του Σαββάτου 3-11-07. Η διάρθρωσή του ήταν: η Εναρκτήρια Συνεδρία, 6 συνεδρίες επιστημονικών ανακοινώσεων, μία συνεδρία ανακοινώσεων σχετικών με ορολογικές δραστηριότητες φορέων και μία ανοικτή συζήτηση (στρογγυλό τραπέζι). Το αναλυτικό πρόγραμμα υπάρχει στην ιστοσελίδα <http://www.eleto.gr/gr/Conference06.htm>.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Τι έγινε στην Εναρκτήρια Συνεδρία, ποιοι τομείς καλύφθηκαν στις συνεδρίες των ανακοινώσεων και τι πραγματεύθηκε η ανοικτή συζήτηση;

Απάντηση

Εναρκτήρια Συνεδρία

OROGRAMMA No 86, September - October 2007,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epιδavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

Το 6^ο Συνέδριο ήταν αφιερωμένο στη μνήμη του **Βασίλη Α. Φιλόπουλου**, εμπνευστή, βασικού ιδρυτικού μέλους και για πολλά χρόνια προέδρου της ΕΛΕΤΟ.

Η Εναρκτήρια Συνεδρία του 6^{ου} Συνεδρίου διεξήχθη στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του ΕΚΠΑ. Κατ' αυτήν προσφώνησε τους συνέδρους και προσκεκλημένους, εκ μέρους του Πρύτανη, ο εκπρόσωπος του ΕΚΠΑ στην Οργανωτική Επιτροπή καθηγητής κ. **Παναγιώτης Κοντός** και ακολούθησαν εισηγητικές ομιλίες του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής και της ΕΛΕΤΟ κ. **Κώστα Βαλεοντή** και της Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής, καθηγήτριας του ΠΚ, κας **Μαριάννας Κατσογιάννου** και στη συνέχεια χαιρετισμοί εκ μέρους των διοικήσεων και εκπροσώπων των συνδιοργανωτών που απηύθυναν: η καθηγήτρια ΑΠΘ κα **Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη**, ο καθηγητής ΕΜΠ κ. **Ανδρέας Ανδρεόπουλος**, η καθηγήτρια ΠΠ κα **Άννα Ιορδανίδου**, ο εκπαιδευτικός ακόλουθος της Γαλλικής Πρεσβείας κ. **Paul Petit** (IFA), ο πρόεδρος του ΤΕΕ κ. **Γιάννης Αλαβάνος**, ο ερευνητής του ΙΕΛ κ. **Νίκος Γλάρος** και ο πρόεδρος του ΟΔΕΓ κ. **Κωνσταντίνος Καρκαλιάς**.

Μετά την κήρυξη της έναρξης των εργασιών του Συνεδρίου από τον Πρόεδρο της ΕΛΕΤΟ, μίλησε ο ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ κ. **Θεοδόσης Π. Τάσιος** με θέμα «**Ζωτική μνήμη Βασίλη Φιλόπουλου**», συναρπάζοντας όπως πάντα το ακροατήριο.

Η βραδιά έκλεισε με δεξίωση που παρέθεσε η ΕΛΕΤΟ στους συνέδρους και προσκεκλημένους, στους εντυπωσιακούς χώρους του κτηρίου «Κωστής Παλαμάς» (στη γωνία των οδών Ακαδημίας και Σίνα).

Συνεδρίες ανακοινώσεων

Στο 6^ο Συνέδριο παρουσιάστηκαν συνολικά **35** ανακοινώσεις τις οποίες είχαν συγγράψει/εκπονήσει **49** επιστήμονες, ερευνητές ή μελετητές, **38** Έλληνες και **11** ξένοι.

Οι επτά συνεδρίες ανακοινώσεων του Συνεδρίου κάλυψαν οκτώ **θεματικές ενότητες** με τη σειρά που αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

<p>Θεματικές ενότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Γλωσσολογικές-Οντολογικές Αρχές της Ορολογίας ▪ Ορολογική πολιτική (Προσκεκλημένη ανακοίνωση) ▪ Διδακτική και Ορολογία ▪ Ορολογία συγκεκριμένων θεματικών πεδίων – Λεξικογραφικές και ορογραφικές μελέτες ▪ Ορολογικοί πόροι ▪ Τυποποίηση Ορολογίας ▪ Ορολογία και Μετάφραση ▪ Δραστηριότητα φορέων και οργάνων Ορολογίας
--

Ανοικτή συζήτηση

Το θέμα της ανοικτής συζήτησης ήταν «Αρχές της Ορολογίας – Προσαρμογή των Διεθνών Προτύπων για την ελληνική γλώσσα», στο πλαίσιο του οποίου παρουσιάστηκε το έργο της Επιτροπής Τυποποίησης ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΤΕ21 «Αρχές της Ορολογίας» και ιδιαίτερα τα προσφάτως εκδοθέντα πρότυπα ΕΛΟΤ 561.1 και ΕΛΟΤ 561.2 και το υπό επεξεργασία πρότυπο ΕΛΟΤ 402.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Τι είναι οι «Γλωσσολογικές-οντολογικές αρχές» της Ορολογίας που αναφέρθηκε πριν ως πρώτη θεματική ενότητα και τι καλύφθηκε περίπου στην ενότητα αυτή;

Απάντηση

Η Ορολογία, ως επιστήμη, ασχολούμενη με τη συστηματική περιγραφή και τη μετάδοση της γνώσης μέσω των όρων, **αποτελεί τη γέφυρα** ανάμεσα στη **γνώση** και στη **γλώσσα**. Βασίζεται, επομένως, και υπακούει σε αρχές τόσο της Λογικής και της Οντολογίας όσο και της Γλωσσολογίας. Οι **έννοιες** ως νοητικοί αντιπρόσωποι των αντικειμένων και τα **συστήματά** τους είναι η βάση του λογικού-οντολογικού σκέλους, ενώ οι **γλωσσικές μορφές** (όροι) και οι τρόποι και κανόνες σχηματισμού τους είναι η βάση του γλωσσικού-γλωσσολογικού σκέλους.

Στην ενότητα αυτήν του 6^{ου} Συνεδρίου, μπορούμε να πούμε, με λίγα λόγια, ότι εξετάστηκαν τα ακόλουθα θέματα:

– Το μόρφημα *-ειδ(ής)*, η διαχρονική πορεία του από την Αρχαία Ελληνική (ΑΕ) στη Νέα Ελληνική (ΝΕ) – που εν πολλοίς περιλαμβάνει και σημαντική διαδρομή μέσω των δυτικών γλωσσών –, η «ομοιαστική» σημασία του τόσο κυριολεκτικά

(από την αίσθηση της όρασης) όσο και μεταφορικά (στον κόσμο του λογισμού) και η σπουδαιότητά του ως «ιδιαίτερα χρήσιμου στοιχείου στην επιστημονική ορολογία...» [*Ερευνήτρια: Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη*].

- Σύνθετα ρήματα της ΝΕ των οποίων το δεύτερο συνθετικό είναι κάποιο απλό βαρύτονο ρήμα της ΑΕ στην αρχική ή και σε νεότερη εξελιγμένη μορφή του. Και ενώ το απλό ρήμα είναι *βαρύτονο* τα σύνθετά του, που χρησιμοποιούνται και σήμερα, είναι είτε *βαρύτονα* είτε *οξύτονα*, ανάλογα με τη γραμματική κατηγορία του πρώτου συνθετικού. Για παράδειγμα από το απλό ρήμα *δίδω* (αρχικά: *δίδωμι*) σύνθετα: *δια-δίδω*, *από-δίδω*, *εν-δίδω*, *παρα-δίδω*, αλλά *λογο-δοτώ*, *μισθο-δοτώ* κτλ. Διαφαίνεται, διερευνάται και επιβεβαιώνεται ο υποκείμενος «Κανόνας»... [*Ερευνητής: Κώστας Βαλεοντής*].
- Μελέτη των πολυλεκτικών συνθέτων με τη μορφή επίθετο + ουσιαστικό που ανήκουν σε ειδικά λεξιλόγια, π.χ. *νωπιαίος μυελός*, στο πλαίσιο της ενσωμάτωσής τους στο ηλεκτρονικό μορφολογικό λεξικό πολυλεκτικών συνθετων μονάδων της Νέας Ελληνικής που κατασκευάζει η Μονάδα Αυτόματης Επεξεργασίας Φυσικών Γλωσσών του Εργαστηρίου Μετάφρασης και Επεξεργασίας του Λόγου. [*Ερευνήτρια: Βασίλικη Φούφη*].
- Μελέτη της χρήσης πολυλεκτικών όρων και της λεξικοποίησής τους, μέσω παραδείγματος εξέτασης όρων και εκφράσεων που αφορούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την αύξηση της θερμοκρασίας της Γης. Εργασία στην οποία παρουσιάστηκαν, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου παραδείγματος τα χαρακτηριστικά βάσει των οποίων διακρίνονται οι λεξικοποιημένοι και μη λεξικοποιημένοι όροι, διάκριση που «ενισχύεται στις περιοχές όπου η γνώση είναι εισαγόμενη και/ή η πρωτότυπη γλωσσική παραγωγή είναι μικρή σε όγκο, με αποτέλεσμα να επιβραδύνεται η παγίωση της ορολογίας». [*Ερευνήτρια: Μαριάννα Κατσογιάννου*]
- *Μελέτη της εφαρμογής συστημάτων θεματικών πεδίων (ΣΘΠ) στην οργάνωση της ορολογικής πληροφορίας*. Εξετάστηκαν η «φιλοσοφική παράδοση» (ταξινόμηση των επιστημών) και οι «ακαδημαϊκές» εφαρμογές (εκπαίδευση, έρευνα), αλλά και οι πιο «πρακτικές» εφαρμογές (στατιστική, οικονομία)... Προτάθηκε – σε δύο εκδοχές, μία συνεπτιγμένη και μία αναλυτική – «συγκεκριμένη σύνθεση που βασίζεται στην αξιοποίηση πηγών που παρουσιάζουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο δομές τύπου ΣΘΠ». [*Ερευνητής: Διονύσης Γιαννίμπας*].
- *Ανάμεικτα σήματα: Σκέψεις και συλλογισμοί περί ορολογίας*. Τα κύρια χαρακτηριστικά των όρων (ανεξάρτητοι από το συγκεκριμένο, απαλλαγμένοι από συνδηλώσεις και σημασιολογικά σταθεροί), που πράγματι φαίνεται ότι προσφέρουν ένα χρήσιμο εργαλείο για αναμφίσημη χρήση, είναι ταυτόχρονα και υπεύθυνα για το ότι η ορολογία καθίσταται αδιαφανής και δυσλειτουργική σε μεγάλο πλήθος χρηστών αφού, με αυξανόμενη συχνότητα, την ιδιοποιούνται εμπορικά και πολιτικά συμφέροντα. Ως αποτέλεσμα, η ορολογία ως γλωσσολογική έννοια κινδυνεύει να χάσει την σκοπιμότητα αποτελεσματικότητά της μαζί με την εννοιακή αυστηρότητά της. Για τη διατήρησή του κοινωνικά σημαντικού ρόλου της, επιβάλλεται η αναθεώρηση των σκοπών και μεθόδων της με πραγματολογικό προσανατολισμό. [*Ερευνητής: Kurt Opitz*].

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Τι περιλάμβανε η δεύτερη – παραπάνω – θεματική ενότητα «Ορολογική πολιτική» ως «προσκεκλημένη ανακοίνωση»;

Απάντηση

Στο 6^ο Συνέδριο η Οργανωτική Επιτροπή προσκάλεσε δύο ομιλήτριες του ακαδημαϊκού χώρου στον τομέα της Ορολογίας: την **Fidelma Ni Ghallochobhair** (Ιρλανδία) και την **Rute Costa** (Πορτογαλία): η πρώτη είναι η σημερινή πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορολογίας (EAFST) και η δεύτερη είναι η προκάτοχός της. Το θέμα που ανέλυσαν στο Συνέδριο ήταν ο σχεδιασμός και οι πολιτικές ορολογίας στις «μικρές» (=λιγότερο ομιλούμενες) γλώσσες, για το οποίο η EAFST διοργάνωσε ειδική σύνοδο εργασίας στο Δουβλίνο τον Ιούλιο 2007, εξετάζοντας μεθόδους δημιουργίας/εμφύτευσης και τυποποίησης όρων στις γλώσσες αυτές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Η θεματική ενότητα «Διδακτική και Ορολογία» έχει να κάνει με τη διδασκαλία και την εκμάθηση ειδικών

όρων; Τι συγκεκριμένο προέκυψε από αυτήν στο 6^ο Συνέδριο;

Απάντηση

Κάτω από τον τίτλο «Διδακτική και Ορολογία» μπορούν να θεωρηθούν τρεις διεργασίες:

- η διδασκαλία της Ορολογίας ως επιστήμης, με τα φαινόμενά της, τις αρχές της και τις μεθόδους της,
- η διδασκαλία της ορολογίας (= των όρων) ενός ή περισσότερων θεματικών πεδίων και κυρίως της διαγλωσσικής αντιστοιχίας των όρων και
- η διδασκαλία του αντικείμενου άλλης επιστήμης με τη βοήθεια των αρχών και μεθόδων της Ορολογίας

Στην τελευταία διεργασία εντάσσονται και οι δύο ανακοινώσεις αυτής της ενότητας του 6^{ου} Συνεδρίου:

- Στην πρώτη μελετήθηκε και προτάθηκε ένα «συστημικό πρότυπο ανάγνωσης» (ΣΠΑ): μια μέθοδος αποδοτικού διαβάσματος, που εφαρμόστηκε ήδη στην πράξη, το οποίο στηρίζεται «στην εφαρμογή της συστημικής προσέγγισης για την ανάγνωση τεχνικών κειμένων, δηλαδή της λογικής παρουσίασης της πληροφορίας, ώστε οι φάσεις της κατανόησης, της αφομοίωσης και της ανάκλησης να γίνονται κατά τρόπο ασφαλή και επιταχυνόμενο». Το συστημικό πρότυπο ανάγνωσης βασίζεται στον «Πίνακα των 10+1 “μορφών απόφρασης” του Αριστοτέλη... [Ερευνήτρια: **Μαρία Καρδούλη**].
- Στη δεύτερη, περιγράφεται μέθοδος για την προσέγγιση των διδακτικών εννοιών σε ένα Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) μέσω της διαθεματικής ερμηνείας όρων. Για την προσέγγιση και κατανόηση ορισμένων όρων επιστημών όπως Μαθηματικά, Φυσική και Πληροφορική, εφαρμόζεται διαθεματική προσέγγιση αυτών των όρων με συνεργασία του εκάστοτε εκπαιδευτικού με τον φιλόλογο του σχολείου. [Ερευνητές: **Άρτεμις Ζαφειρίου, Ντικράν Ματοσιάν, Μιλτιάδης Συμεωνίδης, Τιμολέων Θεοφανέλλης**].

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Όπως φαίνεται από το πρόγραμμα, η θεματική ενότητα «Ορολογία συγκεκριμένων θεματικών πεδίων – Λεξικογραφικές και ορογραφικές μελέτες» ήταν αυτή με τον μεγαλύτερο αριθμό ανακοινώσεων. Πώς εξηγείται αυτό;

Απάντηση

Πράγματι η ενότητα αυτή «απλώθηκε» σε τέσσερις συνεδρίες: σε ένα μέρος της 2^{ης} Συνεδρίας, σε ολόκληρες την 3^η και την 4^η Συνεδρία και στο μεγαλύτερο μέρος της 5^{ης} Συνεδρίας. Είναι αναμενόμενος ο μεγαλύτερος αριθμός ανακοινώσεων σε αυτήν θεματική ενότητα, δεδομένου ότι αυτή αντιπροσωπεύει – σε ό,τι αφορά την ορολογία τους – όλα ανεξαιρέτως τα ειδικά θεματικά πεδία: δηλαδή καλύπτει όλη τη γνώση.

Είχαμε, λοιπόν, στην ενότητα αυτή 13 ανακοινώσεις σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

- Η ορολογία της δημόσιας διοίκησης στην αρχαία Κρήτη, η οποία αντανάκλα την οργάνωση της δημόσιας διοίκησης της αρχαίας Κρήτης, με τις τρεις κύριες αρχές: τους *Κόσμους*, την *Αρχαία Βουλή* και την *Εκκλησία του Δήμου*, όπως προκύπτει από την ανάγνωση των αρχαίων επιγραφών [Ερευνήτης: **Angel Martinez**].
- *Αρχαιοελληνικό-Γεωργιανό Λεξικό Χρωματικών Όρων*. Εκτεταμένη έρευνα των αρχαιοελληνικών χρωματικών όρων και ένα πρωτότυπο έργο. «Το Λεξικό των Αρχαιοελληνικών Χρωματικών Όρων θα διευκολύνει την μελέτη των χρωματικών συμβολισμών στην αρχαιότητα γενικά, και στην αρχαία Ελληνική γραμματεία ειδικότερα, πράγμα ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς το χρώμα δεν είναι απλά ένα φυσικό και χημικό, οργανικό και γλωσσολογικό φαινόμενο, αλλά και συγχρόνως ένα πολιτισμικό φαινόμενο γενικότερα» [Ερευνήτρια: **Ειρήνη Ντάρτσια**].
- *Δημιουργία και εξέλιξη της Παιδαγωγικής Ορολογίας από τα Αγγλικά στα Ελληνικά*. Μια μελέτη πάνω στη δημιουργία και εξέλιξη της παιδαγωγικής ορολογίας από την αγγλική προς την ελληνική γλώσσα με σκοπό τη δημιουργία ενός εξειδικευμένου δίγλωσσου λεξικού στην ελληνική γλώσσα που να περιλαμβάνει αυστηρά και αποκλειστικά παιδαγωγικούς όρους. [Ερευνητής: **Θάνος Μεντζελόπουλος**].
- *Ορολογική έρευνα σε τομέα της Ναυοιατρικής*. Ο στόχος της εργασίας συνίσταται στην απόπειρα να προσφέρει μια

ορολογική εικόνα για ένα ιδιαίτερο τμήμα του υποτομέα της μεταφοράς φαρμάκων, τους κολλοειδείς φορείς. Προτάθηκε, με τη σημαντική συμβολή των ειδικών, μια ταξινόμηση που χαρακτηρίστηκε πρωτότυπη και τονίστηκε η ανάγκη για περαιτέρω έρευνα του τομέα... [Ερευνήτρια: **Πελαγία Κομνή**].

- *Το ρήμα στην ταξινόμηση και μετάφραση κειμένων ανατομίας*. Με βάση ιταλικά κείμενα ανατομίας που χρησιμοποιούνται στο Α.Π.Θ. ως τμήμα της ύλης για την προπτυχιακή και τη μεταπτυχιακή εκπαίδευση στη μετάφραση ιατρικών κειμένων, τα οποία συχνά περιέχουν αναφορές και κατά συνέπεια όρους που εντάσσονται και στην περιοχή της φυσιολογίας, η ανακοίνωση ανέδειξε τα κενά που παρουσιάζουν οι ελληνοϊταλικές λεξικογραφικές πηγές αναφοράς στη διαχείριση εντολών για τη μετάφραση υβριδικών κειμένων ανατομίας με έμφαση στο ρήμα. [Ερευνήτρια: **Ελένη Κασοπίη**].
- *Ζητήματα αναγνώρισης των πολυλεκτικών σύμπλοκων όρων στον τομέα της βιοϊατρικής*. Η ανακοίνωση, η οποία στηρίζεται σε έρευνα που διεξάγεται στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου ΙΑΤΡΟΛΕΞΗ, περιέγραψε αναλυτικά τις δόμες με βάση τις οποίες σχηματίζονται οι πολυλεκτικοί σύμπλοκοι όροι στον τομέα της βιοϊατρικής, με στόχο την αυτόματη αναγνώριση ή/και εξαγωγή τους από κείμενα. [Ερευνητές: **Άννα Ιορδανίδου, Μαβίνα Πανταζάρα, Έλενα Μάντζαρη, Γιώργος Ορφανός, Αριστείδης Βαγγελάτος, Βασίλης Παπαπαναγιώτου**].
- *Εξελληνισμός όρων της γεωπληροφορικής μέσα στα πλαίσια διάδοσης ελεύθερου λογισμικού ανοικτού κώδικα*. Η ανακοίνωση περιλαμβάνει ένα σύνολο βασικών όρων πληροφορικής και ειδικών όρων γεωπληροφορικής που χρησιμοποιούνται από ελεύθερα λογισμικά ανοικτού κώδικα με στόχο τη συμβολή στη δημιουργία ενός λεξιλογίου βασικών όρων της γεωπληροφορικής. [Ερευνητές: **Νικόλαος Καρανικόλας, Κίμων Παπαδημητρίου**].
- *Τεχνική ορολογία στη χημική μηχανική: απόδοσις ξένων όρων*. Στην ανακοίνωση αναπτύχθηκαν ορισμένοι προβληματισμοί για την απόδοση ξενόγλωσσων όρων στα ελληνικά και τονίστηκε η συμβολή του ΤΕΕ στον «εμπλουτισμό της ορολογίας των χημικών μηχανικών». [Ερευνητής: **Στέλιος Βουγιούκαλος**].
- *Μερικές ιδιαιτερότητες της ΝΕ ορολογίας στον τομέα της οικολογίας*. Με θέμα την ορολογία της οικολογίας, η ανακοίνωση ανέδειξε το γεγονός ότι ορισμένοι όροι της ΝΕ δεν ακολούθησαν τους ξενόγλωσσους όρους αλλά αποδόθηκαν ελεύθερα. [Ερευνήτρια: **Stoyna Poromanska**].
- *Μια βάση δεδομένων στις υπηρεσίες της ορολογικής δημιουργίας*. Στην ανακοίνωση περιγράφεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη δημιουργία βάσης ορολογικών δεδομένων στον τομέα της αμπελοφυγίας και οινοποιίας, με σκοπό τον εντοπισμό εν δυνάμει όρων. [Ερευνήτρια: **Δάφνη Δελιγιάννη**].
- *Χρήσεις της γλώσσας και γλωσσικές νοοτροπίες στους μηχανικούς: η τυποποιημένη και η κοινή νεοελληνική γλώσσα στους χώρους δράσης*. Η εισήγηση αναφέρεται στις ιδιαιτερότητες που έχει η χρήση μιας γλώσσας από ομάδες με διαφορετικά πολιτισμικά ή επαγγελματικά χαρακτηριστικά. Αναδείχθηκε η ανάγκη, και διατυπώθηκαν προτάσεις, για συγκέντρωση και συνδυασμένη παρουσίαση των διαφόρων γλωσσικών μορφών που συναντώνται και χρησιμοποιούνται από τους μηχανικούς ή στο χώρο δράσης των μηχανικών γενικότερα... [Ερευνήτρια: **Κατερίνα Τοράκη**].
- *Εμπειρίες από το ξεκίνημα μιας άτυπης Θεματικής Επιτροπής Ορολογίας*. Η ανακοίνωση περιγράφει το ξεκίνημα λειτουργίας μιας «μικρής» επιτροπής ορολογίας στο εφαρμοσμένο διεπιστημονικό θεματικό πεδίο “Προστασία, ρύπανση και αποκατάσταση εδαφών και υπόγειων νερών”. Αναλύθηκαν και σχολιάστηκαν ο τρόπος εργασίας και τα πρώτα αποτελέσματα και επισημάνθηκε η ανάγκη της συμβολής ειδικών της ορολογίας. Η προτεινόμενη διαδικασία, δηλαδή η κλίμακα εργασίας και η δομή της επιτροπής λειτουργήσε ικανοποιητικά. Η όλη προσπάθεια στέφθηκε από επιτυχία, γεγονός ενθαρρυντικό για την περαιτέρω πορεία. [Ερευνήτριες: **Μαρίνα Πανταζίδου, Νυμφοδώρα Παπασιώπη**].
- *Ελληνοϊταλικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης: μια ιταλο-ελληνο-αγγλική κοινωνιοορολογική μελέτη*. Η ανακοίνωση αφορά μελέτη της ορολογίας που περιέχεται στα δίγλωσσα δημοσιεύματα του ιστοτόπου του Ελληνοϊταλικού

Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης και τη δημιουργία σχετικής βάσης ορολογικών δεδομένων. [Ερευνητές: **Benedetta Bertozzi, Franco Bertaccini**].

(Η συνέχεια και το τέλος στο επόμενο φύλλο)

Σημείωση – Το κείμενο αυτό σε πληρέστερη μορφή θα τοποθετηθεί στην ιστοσελίδα του 6^{ου} Συνεδρίου <http://www.eleto.gr/qr/Conference06.htm>

K.B.

Τόμοι των Συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

Σύμφωνα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΕΤΟ, οι τόμοι των ανακοινώσεων των Συνεδρίων της ΕΛΕΤΟ:

- 1^{ου} Συνεδρίου (1997),
- 2^{ου} Συνεδρίου (1999),
- 3^{ου} Συνεδρίου (2001),
- 4^{ου} Συνεδρίου (2003)
- 5^{ου} Συνεδρίου (2005) και
- 6^{ου} Συνεδρίου (2007)

τιμώνται:

20 € ο καθένας για τα **μη μέλη** της ΕΛΕΤΟ και **15 €** για τα **μέλη** της ΕΛΕΤΟ.

Στις παραπάνω τιμές προστίθενται για το εσωτερικό: **ταχυδρομικά τέλη 5 €** και **2 €** για κάθε τόμο επιπλέον των 2.

Για το **εξωτερικό** τα ταχυδρομικά τέλη **διπλασιάζονται**. Πληροφορίες στη διεύθυνση: valeonti@otenet.gr

το 1947, “*χτύπησε καίρια*” επιλέγοντας την *Ελληνική λέξη “ίσος”* - που ως πρόθεμα (*ίσο-*) είχε ήδη υποστεί εκτεταμένη διεθνοποίηση - για να δηλώσει τη “*δέσμευση ισότητας*” που ενυπάρχει σε κάθε πρότυπο». Ας δούμε τι λέει και σήμερα ο ISO στον ιστότοπό του:

<http://www.iso.org/iso/en/aboutiso/introduction/index.html>

What ISO's name means

Because "International Organization for Standardization" would have different abbreviations in different languages ("IOS" in English, "OIN" in French for *Organisation internationale de normalisation*), it was decided at the outset to use a word derived from the Greek *isos*, meaning "equal". Therefore, whatever the country, whatever the language, the short form of the organization's name is always ISO.

Αυτό, λοιπόν, το μικρό συμβολικό όνομα, στο διεθνές περιβάλλον έχει δύο προφορές²:

την **αμερικανική**: [άισο] και την **ευρωπαϊκή** [ίζο]³,

που δεν είναι τίποτε άλλο από το **πώς προφέρεται** το διεθνές ελληνογενές πρόθεμα **ίσο-** στα **αγγλικά** αφενός και στις **άλλες γλώσσες** αφετέρου.

Πράγματι, αυτό προκύπτει άμεσα από τα παραδείγματα του παρακάτω πίνακα για το όνομα **ισόθερμος** σε πέντε άλλες γλώσσες:

Γλώσσα	Λέξη	Προφορά
Αγγλικά	isotherm	[άισοθερμ]
Γαλλικά	isotherme	[ίζοτέρμ]
Ιταλικά	isotermo	[ίζοτέρμο]
Γερμανικά	isotherme	[ίζοτέρμε]
Ισπανικά	isotermo	[ισότερμο]

Αποτελεί, δηλαδή, διεθνή πρωτοτυπία ημών των Ελλήνων να προφέρουμε [άιζο] το ελληνοκίτατο πρόθεμα **ίσο-** που έχει τροφοδοτήσει το λεξιλόγιο πολλών ξένων γλωσσών με πάρα πολλούς ελληνογενείς όρους!

Με άλλα λόγια, φτάνει πια! Αν είναι να επιλέξουμε μια από τις δύο παραπάνω προφορές λογικότερο θα ήταν να επιλέξουμε το ευρωπαϊκό [ίζο]. Αλλά, όμως, δεν υπάρχει κανένα επιχείρημα που να αποκλείει να προφέρουμε τη συντομομορφή **ISO** με την ελληνική προφορά [ίσο].

Επομένως:

Το πρότυπο **ISO 9001** ας αρχίσουμε να το διαβάζουμε: [ίσο εννια χιλιάδες ένα]. Ναι, [ίσο εννια χιλιάδες ένα]!...

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντίης, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Σύνταξη: Κ. Βαλεοντίης, Θ. Βαμβάκος, Κ. Ζερίτη, Μ. Καρδούλη, Α. Λάμπρου-Γκόκου, Ε. Λουπάκη, Ε. Μάντζαρη, Α. Νικολάκη, Ζ. Ξενάκη-Βαρλά, Δ. Παναγιωτάκος, Π. Πούγγουρας.

Τηλέφωνα: πρωί: 210-8619521, 210 6118986
 βράδυ: 210-8619521, 6974321009
 Τηλεομοίωτο: 210-8068299
 Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος: <http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma0.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του "Ο" συνήθως δεν παρεμβαίνει, ούτε σχολιάζει.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του «Ο» με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

Προθέσεις (συνέχεια)

Συνεχίζοντας την ανασκόπηση των σημασιών των προθέσεων με την πρόθεση **διά**. Η πρόθεση **διά** σημαίνει:

συνασπασόμενη με γενική:

- 1 **διέλευση** (μέσα από τόπο), **διά** μέσου: *ταξιδεύω διά θαλάσσης* || *διά ξηράς*.
- 2 **χρονική διάρκεια: διά παντός** (ενν. του χρόνου): *στο δηλώνω άπαξ διά παντός* (= μια για πάντα) || *η διά βίου εκπαίδευση* (η καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής) || *διά νυκτός*.
- 3 **όργανο, τρόπο ή μέσο**, με το οποίο γίνεται κάτι: *διά ροπάλου, διά μαχαίρας, διά της διπλωματικής οδού, διά πυρός και σιδήρου, διά μακρών* (= με πολλά λόγια και λεπτομέρειες, εκτενώς, λεπτομερώς), *διά βραχέων, δι' ολίγων* (= με λίγα λόγια, με συντομία).

συνασπασόμενη με αιτιατική:

- 4 **σκοπό: διά ταύτα** ως επίρρημα (= γι' αυτόν το σκοπό, από όλα τα προηγούμενα προκύπτει το συμπέρασμα ότι...), *διά ταύτα* ως ουσιαστικό (= το συμπέρασμα, αυτό που έχει να προτείνει κανείς): *ας μη μακρυγορούμε ..., ας έρθουμε στο διά ταύτα*.

Z.Ξ.B.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ¹ έλα κι εσύ

άιζο! άιζο! άιζο! Ε, φτάνει πια!

Είχαμε ξαναγράψει στο «Ο» (φύλλο αρ.19) για το σύντομο όνομα **ISO** του **Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης** που χρησιμοποιείται ως **ανεξάρτητη συντομομορφή** αντί για το πλήρες όνομα **International Organization for Standardization**. Είχαμε τονίσει ότι «το όνομα “**ISO**” δεν είναι κανενός είδους σύντμηση ούτε αντιστοιχεί στις λέξεις του πλήρους ονόματος αλλά αποτελεί ένα δεύτερο ανεξάρτητο και σύντομο **συμβολικό όνομα**. Η επιλογή του ονόματος “**ISO**” έχει σχέση με την **ουσία της τυποποίησης** και όχι με τη **μορφολογία** του ονόματος του διεθνούς οργανισμού.» Δηλαδή **δεν είναι ακρώνυμο ούτε αρκτικόλεξο ούτε συντομογραφία**.

Γράφαμε ότι «ο άγνωστος ονοματοθέτης, του οποίου την πρόταση υιοθέτησαν οι πρώτες 25 χώρες του Κόσμου που ίδρυσαν τον **ISO**

¹ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

² Από το Λεξικό: PRENTICE HALL's Illustrated Dictionary of Computing, 3rd Edition (1998) by Jonar C. Nader

³ Ενώ η προφορά [άι-ες-όου] είναι πέρα για πέρα λάθος!